

«Πώς πίνετε τον καφέ σας κύριε Οστερ;»

Ο αμερικανός συγγραφέας απαντά ΤΕΤ Α ΤΕΤ σε απρόσμενες ερωτήσεις κατά την επίσκεψή του στην Αθήνα

ΓΡΑΦΕΙ Ο
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΥΑΓΕΡΙΔΗΣ

Αν το πρόγραμμά του δεν άλλαξε την τελευταία στιγμή, ο Πολ Οστερ βρίσκεται ήδη στη Νέα Υόρκη και έχει αφήσει πίσω του την ομιλία στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών (την περασμένη Τετάρτη, καλεσμένος και του εκδοτικού οίκου Μεταίχμιο), τις συνεντεύξεις, αλλά και την επίσκεψη στο Νέο Μουσείο Ακρόπολης. Στη δική μας συνάντηση, στο λόμπι αθηναϊκού ξενοδοχείου, έφτασε εμφανώς κουρασμένος από το πρόγραμμα της περασμένης Τρίτης, αλλά αναπάντεχα ευδιάθετος. Δεν αρνήθηκε καμία ερώτηση – όσο «ελαφριά» κι αν ακουγόταν – και έδειξε μια ευγενική ενόχληση μόνο όταν του θυμίσαμε μια παλιότερη κριτική των «Νιου Γιορκ Τάιμς» για την αδυναμία των αμερικανών συγγραφέων να γράψουν «σκηνές καλού σεξ». «Βλακείες. Απορώ πώς μπορούν να είναι τόσο σχολαστικοί με ένα θέμα για το οποίο όλοι μπορούν να γράψουν. Καλύτερα να το αφήσουμε εδώ».

Νιώθετε άνετα όταν πρέπει να μιλήσετε μπροστά σε κοινό για τα βιβλία σας;

Οχι και τόσο. Είναι πάντα δύσκολη αυτή η στιγμή και δεν ξέρω τι να πω. Οι συγγραφείς είναι οι τελευταίοι που μπορούν να μιλήσουν για τη δουλειά τους. Αλλά το αποδέχομαι ως μέρος μιας υποχρέωσης προς τους εκδότες. Πρέπει να βγω απ' το καβούκι μου κάποιες φορές για να τους βοηθήσω. Οι ίδιοι πιστεύουν ότι μια περιοδεία βοηθά τα βιβλία τους.

Όταν βυθίζεσαι σ' ένα μυθιστόρημα, το πιστεύεις. Όταν απομακρύνεσαι από αυτό, είναι δύσκολο να το «ξεναποστήψεις»

Διατηρώ τις επιφυλάξεις μου εάν όντως ισχύει κάτι τέτοιο. Σε κάθε περίπτωση, εγώ θέλω να τους δείξω ένα είδος ευγνωμοσύνης.

Όταν επιστρέψετε στη Νέα Υόρκη, θα πέσετε κατευθείαν στη δουλειά ή χρειάζεστε το απαραίτητο «ξεμούδιασμα»;

Χρειάζομαι πάντα λίγες ημέρες – έως και εβδομάδα – για να ξαναβρώ τους ρυθμούς μου. Το περίεργο με τη συγγραφή ενός μυθιστορήματος είναι ότι

μοιάζει περισσότερο με το τρέξιμο στον Μαραθώνιο. Σκεφτείτε, λοιπόν, πόσο ξεβολεύομαι από τη στιγμή που έχω επιλέξει μια ήσυχη καθημερινότητα κατά την περίοδο συγγραφής: πηγαίνω για ύπνο την ίδια ώρα κάθε βράδυ, σπκώνομαι την ίδια ώρα κάθε πρωί, πηγαίνω τις ίδιες βόλτες. Κι είναι και κάτι άλλο: όταν βυθίζεσαι σ' ένα μυθιστόρημα, το πιστεύεις. Όταν απομακρύνεσαι από αυτό, είναι δύσκολο να το «ξεναποστήψεις». Είδα κάποτε μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη του Ινγκμαρ Μπέργκμαν σ' ένα DVD για την τελευταία του ταινία. Ελεγε, λοιπόν, ότι το στοίχημά του ως σκηνοθέτη ήταν να πείσει τους ηθοποιούς του για τη σημασία της δουλειάς τους. Επρεπε να τους πείσει ότι η μυθοπλασία στην οποία έμπαιναν ήταν ό,τι σημαντικότερο. Ήταν κουβέντες που με συγκίνησαν.

Εχετε την αίσθηση ότι ζείτε σε μια πόλη εντελώς διαφορετική μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001;

Οχι. Η Νέα Υόρκη ήταν καλύτερη κάποτε, το 2001 τραυματίστηκε και μια τεράστια θλίψη αγκάλιασε την πόλη. Αλλά η μεταφορά που προτιμώ είναι η 11η Σεπτεμβρίου σαν οικογενειακή συμφορά. Σαν να χάνεις τον πατέρα, τη μητέρα και την αδερφή σου σε ένα αυτοκινητικό.

➔ Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΣΕΛΙΔΑ

«Πώς πίνετε τον καφέ σας κύριε Οστερ;»

→ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 1

Όσο τρομακτικό κι αν είναι το γεγονός, εσύ ζεις και πρέπει να συνεχίσεις τη ζωή σου. Πρέπει να ξυπνήσεις το πρωί για να πας στη δουλειά και να φροντίσεις τα παιδιά σου. Να μαγειρέψεις και να καθαρίσεις το πάτωμα στο σπίτι. Πρέπει να συνεχίσεις όλες τις μικρές ιεροτελεστίες που σε κρατούν στη ζωή. Διατηρώντας βέβαια τη θλιβερή

Εάν πήγαινα στην Τουρκία, θα με έβαζαν στη φυλακή πλέον. Ο Ερντογάν είναι ένας πολιτικός που προσαρμόζει τους νόμους στα μέτρα του

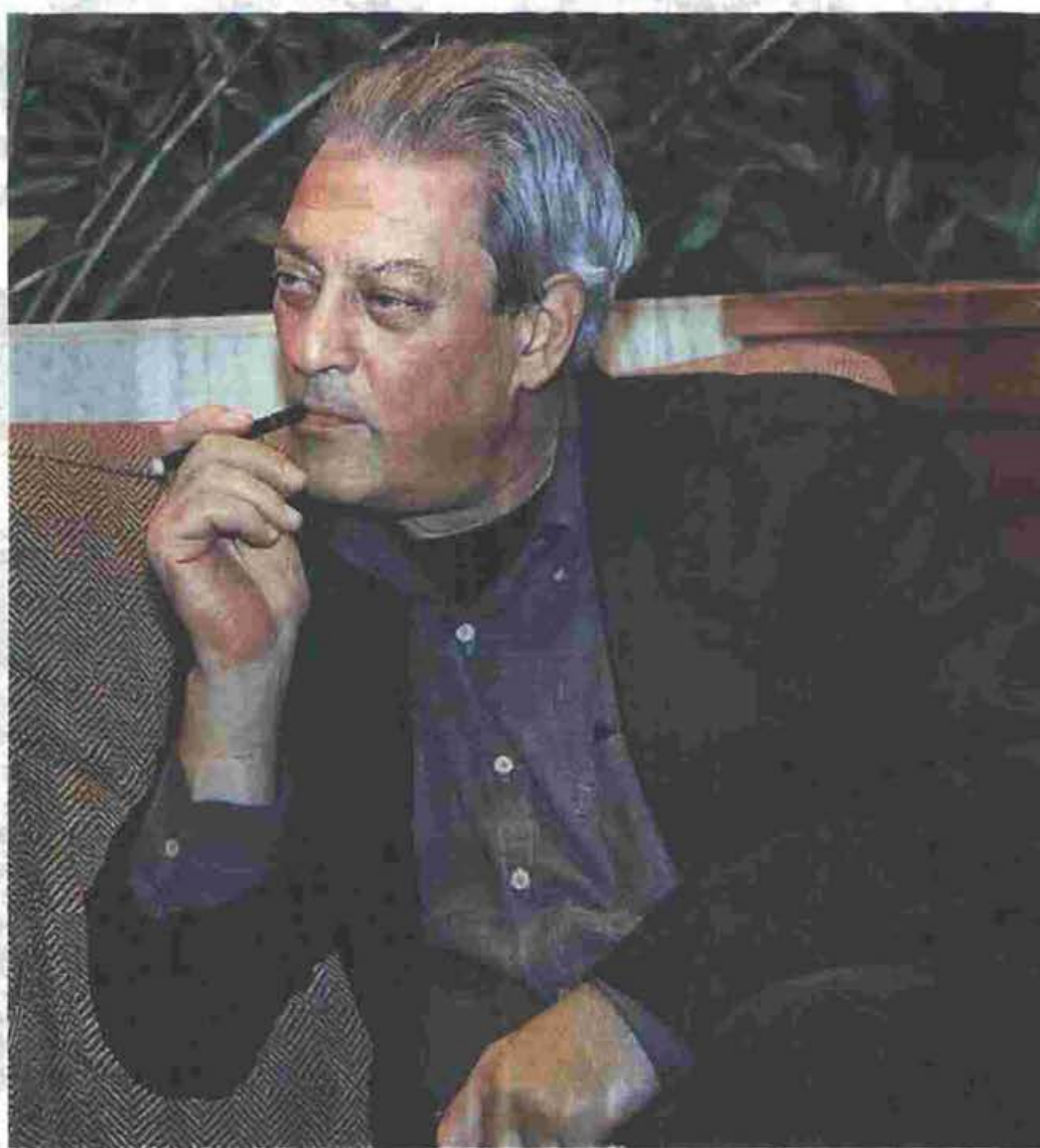
ανάμνηση όσων χάθηκαν. Αυτό είναι η Νέα Υόρκη. Επιβιώνει, προχωρά και θυμάται.

Θυμάστε την πρώτη στιγμή που είδατε τη Σίρι Χούστβεντ (σ.σ. η σύζυγός του, επίσης συγγραφέας);

Ναι, απολύτως. Ήταν στις 23 Φεβρουαρίου 1981. Την είδα στην 92η οδό Υ, στο ανατολικό τμήμα της Νέας Υόρκης. Στο κέντρο ποίησης όπου οι συγγραφείς κάνουν δημόσιες αναγνώσεις έργων τους. Βρέθηκα εκεί για να ακούσω μια παλιά μου φίλη που θα διάβαζε ποίηση. Η Σίρι ήταν επίσης εκεί, φοιτήτρια ακόμη του Κολούμπια. Μας σύστησε ένας κοινός γνωστός από το πανεπιστήμιο και από εκείνη τη στιγμή είμαστε μαζί κάθε ημέρα. Είναι η ζωή μου και η αγάπη δεν τέλειωσε ποτέ.

Παντρευτήκατε τον επόμενο χρόνο, στις 16 Ιουνίου, ημέρα που διαδραματίζεται ο «Οδυσσέας» του Τζέιμς Τζόις. Πρέπει να με πείσετε ότι δεν ήταν τυχαίο...

Πρέπει να με πιστέψετε ότι ήταν μόνο τυχαίο!

«Οι αρχαίοι – Ομηρος, Αισχύλος, Σοφοκλής και οι Ρωμαίοι – μπόηκαν στη ζωή μου στα 18, στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια. Τα καλύτερα χρόνια της ζωής μου. Και αυτά που την άλλαξαν»

Δείχνετε στη Σίρι ένα βιβλίο πριν τελειώσει;

Της δείχνω τα πάντα. Για την ακρίβεια, πρώτα της διαβάζω δυνατά το χειρόγραφο και μετά της το δίνω για παρατηρήσεις. Όλα αυτά τα χρόνια, πάντως, συμβαίνει και το αντίθετο.

Ανταγωνισμός δεν υπάρχει ανάμεσα σε δύο συγγραφείς, έστω και ερωτευμένους;

Οχι, καθόλου. Κοιτάξε μια λεπτομέρεια: είμαι οκτώ χρόνια μεγαλύτερός της. Ξεκίνησε τα μυθιστορήματά πολύ αργότερα. Όταν τη γνώρισα έγραφε ποιήματα, αλλά κυρίως ενδιαφερόταν

για τις ακαδημαϊκές της εργασίες. Εγώ είχα εκδώσει αρκετά ποιήματα μέχρι τότε και ετοιμάζα την «Επινόηση της μοναξιάς» (σ.σ. το αυτοβιογραφικό δοκίμιό του που θα εκδοθεί από το Μεταίχμιο το 2015). Ημασταν ήδη από την αρχή σε διαφορετικές αφετηρίες.

Εχετε διαβάσει τη μετάφραση της «Μαντάμ Μποβαρί» από την πρώην σύζυγό σας, τη Λίντια Ντέιβις;

Διαγωνίως μόνο, όχι ολοκληρωμένα. Και ήταν αρκετά καλή, ομολογώ. Η Λίντια είναι ένας πολύ ταλαντούχος άνθρωπος.

Ποιες ήταν οι πρώτες επιρροές

σας. Στο λύκειο, για παράδειγμα;

Στην αρχή δεν διάβαζα πολλή ποίηση. Γουίτμαν, Εμίλυ Ντίκινσον, Εζρα Πάουντ, Κάμινγκς και Ελιοτ σίγουρα. Ο τελευταίος υπήρξε πολύ σημαντικός για μένα τότε. Αργότερα έπεσα με τα μούτρα σε ό,τι έβρισκα μπροστά μου. Στο μυθιστόρημα τα πράγματα ήταν από την αρχή ξεκάθαρα: αμερικανοί, γάλλοι και ρώσοι συγγραφείς. Από την Αμερική είναι όλα τα ονόματα που μπορούμε να φανταστούμε: Χέμινγουεϊ, Φιτζέραλντ, Φόκνερ, Ντος Πάσος, Ναθάνιελ Γουέστ, Τζον Στάινμπεκ, Σίνκλερ Λιούις. Μετά, περίπου στα 15, ανακάλυψα τους Ντοστογιέφσκι, Τολ-

στόι, Τουργκένιεφ, Γκόγκολ, Τσέχοφ και τον Ισαάκ Μπάμπελ. Πρέπει να πω ότι ο Μπάμπελ είναι ένας από τους πιο αγαπημένους μου συγγραφείς διαχρονικά. Από τους καλύτερους στυλίστες πρόζας που έχω διαβάσει. Κι ύστερα ήρθαν οι Γάλλοι: κυρίως ο Καμύ, ο Ζιντ και ο Σαρτρ.

Από σύγχρονους συγγραφείς ποιους διαβάσετε;

Συνήθως τους φίλους μου. Και πάντως δεν ψάχνω τα τελευταία μυθιστορήματα. Διαβάζω τη Σίρι συνέχεια – το τελευταίο της βιβλίο είναι ένα αριστούργημα – και ό,τι κάνει ο Ντε Λίλο.

Ο Κόρμακ ΜακΚάρθι;

Οχι, ποτέ δεν μου είπε κάτι. Ακόμη και ο «Ματοβαμμένος μεσημβρινός» μου φάνηκε «μαγειρεμένος» υπερβολικά.

Ισχύει η δήλωσή σας ότι δεν θα επισκεφτείτε την Τουρκία εξαιτίας της πολιτικής για τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Νομίζω ότι εάν πήγαινα στην Τουρκία, θα με έβαζαν στη φυλακή πλέον. Ο Ερντογάν είναι ένας πολιτικός που προσαρμόζει τους νόμους στα μέτρα του. Μπορεί, όμως, να πάω στην Κίνα τον Ιανουάριο με μια ομάδα από το PEN International για συμπράσταση προς τις γυναίκες οι σύζυγοι των οποίων είναι φυλακισμένοι. Δεν είμαι βέβαια και τόσο σίγουρος ότι θα μας δώσουν βίζα οι κινεζικές Αρχές.

Στη Ρωσία του Πούτιν θα πηγαίνατε; Δεν μ' έχουν καλέσει ποτέ, να σας πω την αλήθεια. Αλλά θα έπρεπε να το σκεφτώ αρκετά πριν αποφασίσω.

«Οι τζιχαντιστές δεν είναι απλώς τρελοί»

Φοβηθήκατε ή οργιστήκατε όταν είδατε τις εικόνες των τζιχαντιστών στα τηλεοπτικά δίκτυα; Αυτό είναι κάτι περίπλοκο. Ναι, προφανώς θεωρώ αυτούς τους ανθρώπους τρομακτικούς και παράφρονες. Αλλά το πιο ενδιαφέρον είναι να ρωτήσεις τον εαυτό σου «γιατί;». Η αίσθησή μου βασίζεται σε δύο πράγματα. Το αίσθημα της ταπείνωσης από τη Δύση που επικαλούνται οι ισλαμιστές δεν έλειψε ποτέ. Και, δεύτερον, το σημείο καμπής ήταν ο Πόλεμος των Εξι Ημερών του 1967, όταν το Ισραήλ νίκησε την Αίγυπτο και τους συμμάχους της. Εχω μιλήσει με Αιγυπτίους που εκείνη την εποχή δεν ήταν καν ενήλικοι και μου είπαν ότι η κοσμική τότε κοινωνία της Αιγύπτου άρχισε να στρέφεται προς την παραδοσιακή θρησκεία. Από τότε η κατάσταση έγινε χειρότερη. Παιδιά από τις κοινωνίες της Ευρώπης

και των ΗΠΑ σπεύδουν να ενταχθούν στο ISIS: είναι τώρα που καταλαβαίνεις ότι πρόκειται για τους παραμελημένους, όσους δεν έκαναν ποτέ φίλους, όσους δεν ξέρουν γιατί ζουν και ξαφνικά βρίσκουν έναν σκοπό στη ζωή τους. Έναν σκοπό που θα τους επιτρέψει να μπουν στην αδελφότητα, να βρουν συντρόφους και να σκοτώσουν. Νομίζω πως δεν μπορούμε να μιλάμε απλώς για τρελούς και να τους απονομιμοποιούμε ως άτομα, όπως κάνουν αυτοί μ' εμάς. Ο φανατισμός δεν έλειψε ποτέ ούτε από τη Δύση. Σκεφτείτε την Καθολική Εκκλησία στην Ιερά Εξέταση και τους υπερορθόδοξους Εβραίους στο Ισραήλ. Όπως λέει κι ένας φίλος μου, «ναι, πιστεύω στα δύο ξεχωριστά κράτη: στο ένα μπορούν να μαζευτούν όλοι οι τρελοί Ισραηλινοί και όλοι οι τρελοί Παλαιστίνιοι, στο άλλο μπορούν να μείνουν οι λογικοί».

Paul Auster
ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Μτφ.: Σταυρούλα Αργυροπούλου
Εκδ. Μεταίχμιο
2014. Σελ: 240
Τιμή: 12 ευρώ

Paul Auster
ΣΑΝΣΕΤ ΠΑΡΚ

Μτφ.: Σπύρος Γιανναράς
Εκδ. Μεταίχμιο
2014. Σελ: 312
Τιμή: 15,50 ευρώ